

Mgr. Robert Cholenský, Ph.D.

advokát – mediátor – rozhodce

Kancelář: Bolzanova 461/5, 618 00 Brno, Česká republika – Tel./fax: +420-548538896 – Mobil: +420-608967423
E-mail: robert@cholensky.cz – Internet: www.cholensky.cz – Datová schránka: 764rs4p – Advokát je plátcem DPH

Ústavný súd Slovenskej republiky

Hlavná 58/110
042 65 Košice
Slovenská republika

Sp. zn.: (nepředchází)

Stěžovatelé:

- 1. Stewart Bata Nash**, nar. 17. 8. 1959
19 Ravens Bluff, Andover MA 01810, USA
- 2. John G. Nash**, nar. 23. 11. 1960
10 Stowecroft Drive, Hampton NH 03842, USA
- 3. Diana Nash Verrall**, nar. 23. 10. 1963
84 Giles Road, East Kingston NH 03827, USA
- 4. Alexandra Nash Cotton**, nar. 25. 3. 1970
4 Fiske Street, Andover MA 01810, USA

Zastoupení:

Mgr. Robertem Cholenským, Ph.D., advokátem
Bolzanova 461/5, 618 00 Brno, Česká republika

Účastník:

Krajský súd v Bratislave
Záhradnícka 4201/10, 813 66 Bratislava, Slovenská republika

Stížnost

směřující proti usnesení Krajského soudu v Bratislave ze dne 22. října 2014, sp. zn. 1 Tos 109/2014,

podaná podle ustanovení § 49 *et seq.* zákona č. 38/1993 Z. z.,
o organizaci Ústavného soudu Slovenskej republiky, o konání před ním
a o postavení jeho sudcov, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**ZOÚS**“)

Dvojmo

Doporučeně, s dodejkou

Plné moci (5×)

Přílohy: dle textu; podle seznamu

I. Rekapitulace

[1] Rozsudkem Národního soudu v Praze ze dne 2. května 1947, sp. zn. TNs 12/47 (dále též „**rozsudek**“), byl Jan Antonín Baťa, nar. 11. 3. 1898, zemř. 23. 8. 1965 (dále jen „**odsouzený**“), uznán vinným zločinem proti státu podle § 4 dekretu presidenta republiky č. 16/1945 Sb., o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**retribuční dekret**“), a byl mu uložen trest těžkého žaláře v trvání 15 roků, zostřené každoročně v den 15. března temnou komůrkou. Podle § 14 retribučního dekretu bylo vysloveno, že odsouzený po dobu trestu občanské cti, že prvních 10 roků odpyká ve zvláštních nucených pracovních oddílech a že celé jeho jmění propadá ve prospěch státu. Obžaloby z dalších dvou skutků byl odsouzený zproštěn.

[2] Neboť výsledky bádání nezávislých historiků ukazovaly, že rozsudek Národního soudu v Praze byl hrubě nespravedlivý a řízení, které jeho vydání předcházelo, ovlivnila masivní politická manipulace, usilovaly po r. 1989 československé a později české státní orgány, stejně jako potomci odsouzeného, mezi nimi i stěžovatelé, vnuci odsouzeného, o zvrácení rozsudku.

[3] První iniciativou v tomto směru byla stížnost pro porušení zákona, kterou dne 18. srpna 1993 ve prospěch odsouzeného podal tehdejší Generální prokurátor České republiky. Nejvyšší soud České republiky tuto stížnost projednal a usnesením ze dne 20. července 1994, sp. zn. Tzn 51/93, ji zamítl, když konstatoval, že proti rozhodnutí vydanému na základě retribučního dekretu nelze brojit stížností pro porušení zákona. Zároveň však soud *obiter dictum* judikoval, že v těchto případech je možné domoci se nápravy návrhem na povolení obnovy řízení.

[4] Takový návrh podala dne 19. března 2007 státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze¹ a Městský soud v Praze usnesením ze dne 25. června 2007, sp. zn. Nt 214/2007, povolil obnovu řízení a rozsudek zrušil, a vrátil věc státnímu zástupci k došetření. Ten následně rozhodl o odložení věci.

[5] Protože Národní soud v Praze byl soudem státu, který se ke dni 1. ledna 1993 rozdělil na dva nástupnické státy, Českou a Slovenskou republiku, usnesením Městského soudu v Praze byl sice rozsudek zrušen, ale toto usnesení – na rozdíl od rozsudku samotného – nemělo na území Slovenské republiky přímé účinky. Proto podali stěžovatelé dne 12. července 2010 obdobný návrh, jaký vedl k obnově řízení v České republice, i na Slovensku. Tomuto návrhu Okresný soud Bratislava I usnesením ze dne 26. dubna 2013, sp. zn. 6 Nt 10/2010 (dále jen „**usnesení o povolení obnovy**“), vyhověl, povolil obnovu řízení a rozsudek rovněž zrušil. Usnesení o povolení obnovy, proti němuž se obě strany vzdaly práva stížnosti, nabylo téhož dne právní moci.

[6] Následně, se značnou časovou prodlevou, dne 25. července 2014 podal v zastoupení Slovenské republiky místopředseda vlády a ministr financí proti usnesení o povolení obnovy stížnost. V ní dovozoval, že Slovenská republika je osobou, již se usnesení přímo týká, a jako takové jí svědčí právo stížnosti, a navrhl, aby stížnostní soud usnesení o povolení obnovy zrušil a návrh na povolení obnovy zamítl (dále jen „**stížnost ministra financí**“).

[7] Krajský soud v Bratislavě stížnosti ministra financí vyhověl a usnesením ze dne 22. října 2014, sp. zn. 1 Tos 109/2014 (dále jen „**napadené usnesení**“), usnesení o povolení obnovy zrušil a sám rozhodl tak, že návrh na povolení obnovy podle § 399 odst. 1 písm. b) Trestného poriadku

¹ Toto podání stěžovatelé nemají k dispozici, proto je ke své stížnosti nemohou připojit.

(dále jen „**TrP**“) *per analogiam* odmítl s odůvodněním, že k projednání takového návrhu nemá Okresný soud Bratislava I, stejně jako žádný jiný slovenský soud, pravomoc.

[8] Tím bylo zasaženo do ústavního práva stěžovatelů na přístup k soudu, přičemž skutečnost, že krajský soud zrušil pravomocné usnesení na základě stížnosti osoby, která k jejímu podání nebyla oprávněna, zakládá rovněž frapantní porušení jejich práva na spravedlivý proces.

[9] Průvodním jevem řízení před krajským soudem byl neskrývaný nátlak vlády Slovenské republiky na justiční orgány, manifestovaný tím, že na předsedu senátu Okresného soudu Bratislava I, který usnesení o povolení obnovy vydal, byl ministrem spravedlnosti počátkem r. 2014 podán kárný návrh, a podobně se hovořilo o možném kárném postihu prokurátorky, která v řízení o povolení obnovy intervenovala².

[10] Protože proti napadenému usnesení není v soustavě obecných soudů přípustný žádný další opravný prostředek, stěžovatelům nyní nezbývá než obrátit se na Ústavní soud Slovenskej republiky touto stížností.

Důkaz: rozsudek Národního soudu v Praze ze dne 2. května 1947, sp. zn. TNs 12/47 – v příloze
stížnost pro porušení zákona Generálního prokurátora České republiky ze dne 16. srpna 1993, sp. zn. V/1 Pz 11020/93 – v příloze
usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20. července 1994, sp. zn. Tzn 51/93 – v příloze
usnesení Městského soudu v Praze ze dne 25. června 2007, sp. zn. Nt 214/2007 – v příloze
vyrozumění Městského státního zastupitelství v Praze ze dne 30. ledna 2008, č. j. KZN 1627/2005-53 – v příloze
návrh na povolení obnovy řízení ze dne 12. července 2010 – v příloze
usnesení Okresného soudu Bratislava I ze dne 26. dubna 2013, sp. zn. 6 Nt 10/2010 – v příloze
stížnost místopředsedy vlády a ministra financí ze dne 24. července 2014, č. j. MF/018926/2014-243 – v příloze
usnesení Krajského soudu v Bratislavě ze dne 22. října 2014, sp. zn. 1 Tos 109/2014 – v příloze

II. Stížní body

II.A Stížnost podaná neoprávněnou osobou

[11] Ústavně chráněné právo na spravedlivý proces (*fair trial*) zahrnuje vedle práva na přístup k soudu i právo na to, aby soudní rozhodnutí mohlo být změněno jen na základě opravného prostředku podaného oprávněnou osobou, nikoli svévolně na popud někoho, komu takové právo nesvědčí.

[12] Krajský soud v Bratislavě v napadeném usnesení přiznal Slovenské republice postavení poškozeného, aniž by takové postavení svědčilo její právní předchůdkyni v původním řízení před Národním soudem v Praze, přičemž trestněprávní notorií je, že stát může mít v trestním řízení postavení poškozeného jen tehdy, je-li projednávaným trestným činem dotčena jeho soukromoprávní – fiskální – sfera, nikoli v případě dotčení veřejného zájmu, k jehož ochraně je jménem státu povolána veřejná žaloba, tedy v případě trestního řízení před slovenskými soudy prokurátor.

[13] Avšak ani v případě, že by Slovenská republika jednala jako účastník řízení oprávněně, neměla by právo brojit proti napadenému usnesení stížností. To vyplývá jednoznačně z judikatury i z nauky, jak ostatně samo napadené usnesení na str. 10 uvádí a rekapituluje. Mezi judi-

²O této skutečnosti se stěžovatelé dozvěděli toliko zprostředkovaně ze slovenských medií; bližší obsah kárného návrhu, případně kárných návrhů, jim není znám.

katurou a komentářovou literaturou v této otázce existuje rozpor, spočívající v tom, že judikatura dává poškozenému tuto možnost toliko v případě, že byla obnova povolena ve výroku o náhradě škody (stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22. ledna 1991, sp. zn. Tpj 89/1990, in R 21/1991-II.), nauka tenduje k rozšíření tohoto práva i na případy, kdy byl výrok o náhradě škody zrušen současně s dalšími výroky, tzn. s výrokem o vině a o trestu.

[14] Bez ohledu na to je však přípustnost stížnosti podané poškozeným podmíněna tím, že současně s povolením obnovy řízení byl napadeným usnesením zrušen výrok o náhradě škody. Tak tomu však v daném případě nebylo, tento výrok zrušen nebyl a být nemohl, neboť rozsudek jej neobsahuje.

[15] Výklady napadeného usnesení, že takovým výrokem je vlastně výrok o propadnutí majetku odsouzeného a že tím měla být kompensována nemajetková újma, kterou odsouzený Československé republiky svou trestnou činností způsobil, se pohybují daleko za hranici platného práva a nelze je charakterisovat jinak než jako zjevnou svévoli. Vysvětlení, v čem újma způsobená státu spočívala – jestliže odsouzený aktivně pomáhal a poskytoval finanční prostředky jak Benešově londýnské exilové vládě, tak se, *inter alia*, značnou měrou podílel na financování Slovenského národního povstání – a na základě čeho byla vyčíslena částka přiznané satisfakce, nelze z napadeného usnesení seznat.

[16] Jen pro doplnění je dlužno poznamenat, že krajský soud nesprávně uvádí, že v řízení před Národním soudem v Praze nemohl poškozený uplatnit svá práva v adhesním řízení. Právní předchůdkyně Slovenské republiky se k řízení před Národním soudem v Praze však se svým nárokem na náhradu škody nepřipojila, a tak i kdyby jí v řízení příslušelo postavení poškozeného, není nyní oprávněna proti usnesení o povolení obnovy brojit stížností.

[17] Tím, že Krajský soud v Bratislave posoudil jako přípustnou stížnost podanou někým, kdo k tomu nebyl oprávněn, závažným způsobem zasáhl do práva stěžovatelů na spravedlivý proces, zakotveného v čl. 46 Ústavy Slovenské republiky a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „**Úmluva**“).

II.B Nedostatek pravomoci soudu

[18] Krajský soud v napadeném usnesení dovedl, že rozhodnout o povolení obnovy nemá pravomoc žádný soud Slovenské republiky, toliko Národní soud v Praze, jenž však již neexistuje. Tím judikoval opačně než Městský soud v Praze a efektivně tak odepřel stěžovatelům soudní ochranu – právo na přístup k soudu.

[19] Příslušnost soudu pro řízení, jež má podle zákona konat soud již neexistující, upravuje výslovně ustanovení § 567 odst. 3 TrP, podle něhož, ak rozhodnutie, proti ktorému smeruje návrh na obnovu konania, vydal v prvom stupni už nejestvujúci súd, rozhoduje o návrhu na obnovu konania ten súd, ktorý by bol podľa tohto zákona vecne a miestne príslušný. Protože Národní soud v Praze jednal v souladu s ustanovením § 2 dekretu presidenta republiky č. 17/1945 Sb., o Národním soudě, jako soud trestní (a nikoli jako soud čestný, jak nesprávně uvádí napadené usnesení), je k řízení o povolení obnovy řízení příslušný ten trestní soud, který by byl věcně a místně příslušný k projednání obžaloby podle současných předpisů, tzn. Okresný soud Bratislava I, případně kterýkoli jiný okresní soud v sídle krajského soudu.

[20] Tím, že Krajský súd v Bratislave svým rozhodnutím o nedostatku pravomoci slovenských súdov odeprel stěžovateľom právo na prístup k soudu, zasáhl do jejich práva zakotveného v čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

II.C Mediální tlak a zastrašování soudců a prokurátorů

[21] Při posouzení věci nelze odhlédnout od toho, za jakých okolností bylo napadené usnesení vydáno, tedy za situace, kdy na předsedu senátu, který rozhodoval v I. stupni, podal ministr spravedlnosti v souvislosti s jeho rozhodnutím ve věci odsouzeného kárný návrh.

[22] Není proto divu, že se krajský soud neodvážil rozhodnout jinak, než že stížnosti ministra financí v celém rozsahu vyhověl, přestože si jeho soudci museli být vědomi, že tak činí v příkrém rozporu s platnými procesními předpisy.

[23] Nebylo by patrně účelné, aby stěžovatelé svou stížností brojili i proti tomuto nátlaku a domáhali se, aby Ústavní soud vládě toto jednání zakázal, přesto jde o okolnost, která by neměla zůstat stranou pozornosti Ústavního soudu. V podmínkách právního státu je nepřijatelné, aby si vláda vynucovala na justici pro sebe příznivá rozhodnutí tím, že její členové budou zneužívat svých disciplinárních pravomocí vůči soudcům, případně prokurátorům, a Ústavní soud by to měl ve svém rozhodnutí přinejmenším *obiter dictum* konstatovat.

III. Přípustnost a včasnost stížnosti

[24] Proti napadenému usnesení není žádný další opravný prostředek přípustný, stěžovatelé jsou tak oprávněni brojit proti němu toliko stížností směřovanou Ústavnímu soudu Slovenskej republiky.

[25] Napadené usnesení bylo právnímu zástupci stěžovatelů doručeno dne 11. listopadu 2014, tato stížnost je proto podávána ve lhůtě dvou měsíců ve smyslu ustanovení § 53 odst. 3 ZOÚS.

IV. Závěrečný návrh

Ze všech těchto důvodů stěžovatelé navrhuji, aby Ústavní soud Slovenskej republiky po projednání jejich stížnosti vydal tento

n á l e z :

- 1. Usnesením Krajského soudu v Bratislave ze dne 22. října 2014, sp. zn. 1 Tos 109/2014, bylo zasaženo do základního práva stěžovatelů na spravedlivý proces a na přístup k soudu.**

2. Toto usnesení se proto zrušuje a věc se vrací Krajskému soudu v Bratislavě k novému projednání a rozhodnutí.

V Brně dne 20. listopadu 2014

*Stewart Bata Nash
John G. Nash
Diana Nash Verrall
Alexandra Nash Cotton*

Seznam příloh:

1. plné moci (5×)
2. rozsudek Národního soudu v Praze ze dne 2. května 1947, sp. zn. TNs 12/47
3. stížnost pro porušení zákona Generálního prokurátora České republiky ze dne 16. srpna 1993, sp. zn. V/1 Pz 11020/93
4. usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20. července 1994, sp. zn. Tzn 51/93
5. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 25. června 2007, sp. zn. Nt 214/2007
6. vyrozumění Městského státního zastupitelství v Praze ze dne 30. ledna 2008, č.j. KZN 1627/2005-53
7. návrh na povolení obnovy řízení ze dne 12. července 2010
8. usnesení Okresního soudu Bratislava I ze dne 26. dubna 2013, sp. zn. 6 Nt 10/2010
9. stížnost místopředsedy vlády a ministra financí ze dne 24. července 2014, č.j. MF/018926/2014-243
10. usnesení Krajského soudu v Bratislavě ze dne 22. října 2014, sp. zn. 1 Tos 109/2014